

Downloaded via the EU tax law app / web

Edizzjoni Provviżorja

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Ir-Raba' Awla)

21 ta' Settembru 2017 (*)

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari – Tassazzjoni – Taxxa fuq il-valur miżjud – Direttiva 2006/112/KE – Artikolu 132(1)(f) – Eżenzjonijiet għal ertit attivitajiet fl-interess pubbliku – Eżenzjoni għall-provvista ta' servizzi pprovduti lill-membri tagħom minn gruppi indipendenti ta' persuni – Applikabbiltà fil-qasam tal-assigurazzjoni”

Fil-Kawża C-605/15,

li għandha b'ala sużżett talba għal deċiżjoni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa min-Naczelny Sąd Administracyjny (qorti amministrattiva suprema, il-Polonja), permezz ta' deċiżjoni tas-26 ta' Awwissu 2015, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fis-17 ta' Novembru 2015, fil-proċedura

Minister Finansów

vs

Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. w Warszawie,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Ir-Raba' Awla),

komposta minn T. von Danwitz, President tal-Awla, E. Juhász, C. Vajda (Relatur), K. Jürimäe u C. Lycourgos, Imqallfin,

Avukat ġenerali: J. Kokott,

Reżistratur: C. Strömholm, Amministratur,

wara li rat il-proċedura bil-miktub u wara s-seduta tas-7 ta' Diċembru 2016,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ippreżentati:

- għall-Minister Finansów, minn T. Tratkiewicz, L. Pyszyński u B. Rogowska-Rajda, b'ala aġenti,
- għal Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. w Warszawie, minn J. Martini, doradca podatkowy,
- għall-Gvern Pollakk, minn B. Majczyna u B. Majerczyk-Graczykowska, b'ala aġenti,
- għall-Gvern Ġermani, minn T. Henze u J. Möller, b'ala aġenti,
- għall-Gvern Olandi, minn K. Bulterman u M. Noort, b'ala aġenti,
- għall-Gvern tar-Renju Unit, minn D. Robertson u S. Simmons, b'ala aġenti, assistiti minn O. Thomas, QC,

– għall-Kummissjoni Ewropea, minn L. Lozano Palacios u M. Owsiany-Hornung, b'ala a'enti, wara li semgħet il-konklużjonijiet tal-Avukat Ġenerali, ippreżentati fis-seduta tal-1 ta' Marzu 2017, tagħti l-preżenti

Sentenza

1 It-talba għal deċiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-Artikolu 132(1)(f) tad-Direttiva tal-Kunsill 2006/112/KE, tat-28 ta' Novembru 2006, dwar is-sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur miżjud (ĠU 2006, L 347, p. 1).

2 Din it-talba tressqet fil-kuntest ta' tilwima bejn il-Minister Finansów (ministru tal-finanzi, il-Polonja) u Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. w Warszawie (iktar 'il quddiem "Aviva") dwar opinjoni individwali indirizzata lil din tal-aħħar u dwar l-interpretazzjoni tal-punt 21 tal-Artikolu 43(1) tal-ustawa o podatku od towarów i usług (li-fi dwar it-taxxa fuq il-beni u s-servizzi), tal-11 ta' Marzu 2004 (Dz. U. n° 54, pożizzjoni 535, iktar 'il quddiem il-"li-fi dwar il-VAT"), li tittrasponi l-Artikolu 132(1)(f) tad-Direttiva 2006/112.

Il-kuntest ġuridiku

Id-dritt tal-Unjoni

Is-Sitt Direttiva

3 Is-Sitt Direttiva tal-Kunsill 77/388/KEE, tas-17 ta' Mejju 1977, fuq l-armonizzazzjoni tal-liġijiet tal-Istati Membri dwar taxxi fuq id-d'ul mill-bejgħ – Sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur miżjud: ba'ni uniformi ta' stima (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 9, Vol. 1, p. 23, iktar 'il quddiem is-"Sitt Direttiva"), t'assret u żiet issostitwita, sa mill-1 ta' Jannar 2007, bid-Direttiva 2006/112. L-Artikolu 13 tas-Sitt Direttiva kien jiddisponi:

"A. Eżenzjonijiet għal żertu attivitajiet fl-interess pubbliku

1. Mingħajr preżudizzju għal disposizzjonijiet oġrajn tal-Komunità, l-Istati Membri għandhom jeżentaw li jejjin ta't kondizzjonijiet li huma għandhom jistabilixxu għal skopijiet biex jassiguraw l-applikazzjoni korretta u żara tat-tali eżenzjonijiet u tal-prevenzjoni ta' kawlkwe evażjoni, evitar jew abbuż possibbli:

[...]

(f) servizzi furnuti minn grupp ta' persuni indipendenti [grupp indipendenti ta' persuni] li l-attivitajiet tagħhom huma eżenti minn jew m'humiex soġġetti għat-taxxa tal-valur miżjud, għall-iskopijiet li jagħtu lill-membri tagħhom is-servizzi neċessarji direttament għall-eżerizzju ta' l-attività tagħhom, fejn dawn il-gruppi kemm jitolbu mill-membri tagħhom żlas lura eżatt tas-sehem tagħhom ta' l-ispejjeż konżunti, dejjem jekk t-tali eżenzjoni mhux probabbli li twassal għal tfixkil ta' kompetizzjoni;

[...]"

Ir-Regolament (KEE) Nru 2137/85

4 L-Artikolu 3(1) tar-Regolament (KEE) tal-Kunsill Nru 2137/85, tal-25 ta' Lulju 1985, dwar il-Gruppi Ewropej b'Interess Ekonomiku (GEIE) (l-U Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 17, Vol. 1, p. 83), jipprevedi:

“Il-grupp ta' grupp għandu jkun li jiffa' ilta jew jivviluppa l-attivitajiet ekonomiċi tal-membri tiegħu u li jtejjeb jew i' id ir-ri' ultati ta' dawn l-attivitajiet; l-iskop tiegħu mhuwiex li j' id il-qliġ g' alih innifsu.

L-attività tiegħu għandha jkollha x'taqsam ma' l-attivitajiet ekonomiċi tal-membri tiegħu u ma għandhomx ikunu iktar milli an' illari g' al dawn l-attivitajiet.”

Id-Direttiva 2006/112

5 Id-Direttiva 2006/112 tinkludi Titolu IX, intitolat “Eżenzjonijiet”, li l-Kapitolu I tiegħu huwa intitolat “Disposizzjonijiet ġenerali”.

6 L-Artikolu 132(1)(f) tad-Direttiva 2006/112, li jinsab fil-Kapitolu 2, intitolat “Eżenzjonijiet g' al għertu attivitajiet fl-interess pubbliku”, tat-Titolu IX tagħha, jipprevedi:

“L-Istati Membri għandhom je' entaw it-transazzjonijiet li j' ejjin:

[...]

(f) il-provvista ta' servizzi minn gruppi ta' persuni indipendenti [gruppi indipendenti ta' persuni], li qed iwettqu attività li hi e' enti mill-VAT jew g' aliha mhumiex persuni taxxabli, g' all-finijiet li jagħtu lill-membri tagħhom is-servizzi me' tie' a direttament g' all-e' er' izzju ta' dik l-attività, fejn dawk il-gruppi kemm jitolbu mill-membri tagħhom għal lura e' att tas-sehem tagħhom ta' l-ispejje' kon' unti, sakemm tali e' enzjoni mhux probabbli li tikkaw' a distorsjoni tal-kompetizzjoni;

[...]

7 L-Artikolu 135(1) tad-Direttiva 2006/112, li jinsab fil-Kapitolu 3, intitolat “Eżenzjonijiet g' al attivitajiet o' rajn”, tat-Titolu IX tagħha, jipprevedi:

“L-Istati Membri għandhom je' entaw it-transazzjonijiet li j' ejjin:

(a) assigurazzjoni u transazzjonijiet ta' ri-assigurazzjoni, inklu' i servizzi relatati mwettqa mill-brokers ta' l-assigurazzjoni u l-a' enti ta' l-assigurazzjoni;

[...]

Id-dritt Pollakk

8 Il-punt 21 tal-Artikolu 43(1) tal-li' i dwar il-VAT jistipula:

“Huma e' enti mill-VAT: il-provvista ta' servizzi pprovduti minn gruppi indipendenti ta' persuni lill-membri tagħhom, li l-attività tagħhom hija e' enti mit-taxxa jew li fir-rigward tagħha ma humiex persuni taxxabli, g' all-finijiet ta' provvista ta' servizzi lill-membri tagħhom li huma direttament ne' essarji g' all-e' er' izzju ta' din l-attività li hija e' enti mit-taxxa jew li ma hijiex su' ett g' aliha, meta dawn il-gruppi jillimitaw ru' hom li jitolbu ming' and il-membri tagħhom ir-rimbors tal-ispejje' li jikkorrispondu g' as-sehem individwali ta' kull wie' ed minnhom fl-ispejje' ġenerali sostnuti fl-interess komuni, sakemm din l-e' enzjoni ma tikkaw' ax effetti għajna fuq il-kundizzjonijiet tal-kompetizzjoni.”

Il-kawża prinċipali u d-domandi preliminari

9 Aviva tagħmel parti mill-grupp Aviva li huwa attiv fil-qasam tas-servizzi ta' assigurazzjoni u ta' protezzjoni tal-pensjonijiet fl-Ewropa. L-attivitajiet prinċipali ta' dan il-grupp huma t-twaqqif ta' pjanijiet għat-tfaddil fit-tul, il-estjoni ta' fondi u l-assigurazzjoni.

10 Fil-kuntest ta' proċess ta' integrazzjoni, il-grupp Aviva qiegħed jikkunsidra t-twaqqif ta' serje ta' entri għal servizzi konġunti f'diversi Stati Membri. Huwa previst li dawn i-entri jkunu jipprovdu s-servizzi li huma direttament indispensabbli għall-eżerċizzju tal-attività ta' assigurazzjoni mill-entitajiet ta' dan il-grupp, b'mod partikolari servizzi fil-qasam tar-riżorsi umani, servizzi finanzjarji u ta' kontabbiltà, servizzi tal-informatika, servizzi amministrattivi, servizzi tal-klijentela u servizzi fil-qasam tal-iżvilupp ta' prodotti oħra.

11 Aviva qiegħda tikkunsidra teżerċita din l-attività permezz tat-twaqqif ta' grupp Ewropew b'interess ekonomiku (iktar 'il quddiem il-“GEIE”), li ma jagħmilx profitt mill-attività tiegħu, konformement mal-Artikolu 3 tar-Regolament Nru 2137/85. Il-membri tal-GEIE ser ikunu esklużivament kumpanniji tal-grupp Aviva, li jeżerċitaw attività ekonomika fil-qasam tal-assigurazzjoni, fosthom Aviva.

12 F'dan il-kuntest, Aviva talbet lill-ministru tal-finanzi dwar jekk l-attività tal-GEIE setgħetx tgawdi minn eżenzjoni mit-taxxa fuq il-valur miżjud (VAT), abbażi tal-punt 21 tal-Artikolu 43(1) tal-liġi dwar il-VAT. Aviva qieset li dan kellu jkun il-każ u li, għaldaqstant, il-membri tal-GEIE stabbiliti fil-Polonja, li huma kumpanniji li jeżerċitaw attività ekonomika fil-qasam tal-assigurazzjoni, kellhom jiġu eżentati mill-obbligu li jiffatturaw u li jiddikjaraw il-VAT dovuta fuq l-ispejjeż imposti fuq il-GEIE.

13 Permezz ta' deċiżjoni tal-14 ta' Marzu 2013, il-ministru tal-finanzi qies li l-pożizzjoni ta' Aviva kienet baljata. Huwa qies li l-kundizzjoni li għaliha hija sużżetta l-eżenzjoni prevista fil-punt 21 tal-Artikolu 43(1) tal-liġi dwar il-VAT, dwar in-nuqqas ta' effetti żżiena fuq il-kundizzjonijiet tal-kompetizzjoni, ma kinitx issodisfatta. Skont il-ministru tal-finanzi, l-applikazzjoni ta' eżenzjoni għal grupp indipendenti ta' persuni (iktar 'il quddiem “GIP”) tpożi f'pożizzjoni pprivileġjata fis-suq, meta mqabbel mal-entitajiet l-oġrajn li jwettqu l-istess tranżazzjonijiet. Għaldaqstant, huwa qies li, meta entitajiet li ma jagħmlux parti minn GIP u li jeżerċitaw attività simili u ntaxxata joperaw fis-suq ikkonfermat, l-imsemmija eżenzjoni għandha tiġi miżżuda, għar-raġuni li din tista' timmina r-regoli ta' kompetizzjoni.

14 Aviva appellat quddiem il-Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie (qorti amministrattiva tar-reġjun ta' Varsavja, il-Polonja), fejn talbet, b'mod partikolari, għall-annullament ta' dik id-deċiżjoni tal-ministru tal-finanzi. Hija argumentat li l-imsemmija deċiżjoni, li tipprovdli li s-servizzi akkwistati minn Aviva mill-GEIE ma setgħux igawdu mill-eżenzjoni mill-VAT inkwistjoni, kienet tikkostitwixxi ksur tal-punt 21 tal-Artikolu 43(1) tal-liġi dwar il-VAT.

15 Permezz ta' sentenza tat-30 ta' Diċembru 2013, il-Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie (qorti amministrattiva tar-reġjun ta' Varsavja) annullat id-deċiżjoni tal-ministru tal-finanzi tal-14 ta' Marzu 2013. Hija qieset li l-GEIE ma'suba kienet tissodisfa l-kundizzjonijiet kollha li jippermettu l-applikazzjoni tal-eżenzjoni prevista fil-punt 21 tal-Artikolu 43(1) tal-liġi dwar il-VAT. Dik il-qorti qieset li distorsjoni tal-kompetizzjoni setgħet tiġi rrilevata biss jekk kienu jeżistu, fis-suq tas-servizzi awżiljarji, entitajiet oġrajn minbarra l-GIP ikkonfermat li jkunu lesti li joffru servizzi analogi għal dawk ipprovduti minnu u jekk, barra minn hekk, il-benefiċjarji attwali tas-servizzi, li huma membri ta' dan il-GIP, kinux interessati fl-akkwist ta' dawn is-servizzi minn entità esterna għall-imsemmi grupp. Skont dik il-qorti, huwa diffiċli li wieċed isib fis-suq entità ekonomika li tipprovdli, b'ala entru ta' servizzi konġunti, servizzi lil entitajiet stabbiliti fi tnaħ-il Stat Membru, mingħajr ma tagħmel profitt u li topera esklużivament fi tnaħ-il struttura tal-grupp inkwistjoni fil-

kaw? a prin? ipali.

16 Il-ministru tal-finanzi appella fil-kassazzjoni quddiem in-Naczelny S?d Administracyjny (qorti amministrattiva suprema, il-Polonja). Dik il-qorti qieset li l-interpretazzjoni e?atta li kellha ting?ata lid-dispo?izzjonijiet tad-Direttiva 2006/112, b?mod partikolari tal-Artikolu 132(1)(f), ma kinitx de?i? a b?mod ?ar u li l-?urisprudenza tal-Qorti tal-?ustizzja ma kinitx tne??i d-dubji kollha f?dan ir-rigward.

17 F?dawn i?-?irkustanzi, in-Naczelny S?d Administracyjny (qorti amministrattiva suprema) idde?idiet li tissospendi l-pro?eduri u li tag?mel lill-Qorti tal-?ustizzja d-domandi preliminari li ?ejjin:

“1) Dispo?izzjoni nazzjonali li tirrigwarda l-e?enzjoni mill-VAT ta’ [GIP] li ma tipprevedi ebda kundizzjoni jew pro?edura dwar l-osservanza tal-kundizzjoni tal-assenza ta’ distorsjoni tal-kompetizzjoni hija konformi mal-Artikolu 132(1)(f) tad-Direttiva [2006/112], moqri flimkien mal-Artikolu 131 tad-Direttiva 2006/112, kif ukoll mal-prin?ipju ta’ effettività, mal-prin?ipju ta’ ?ertezza legali u mal-prin?ipju ta’ aspettattivi le?ittimi?

2) Liema huma l-kriterji g?all-evalwazzjoni tal-osservanza tal-kundizzjoni tal-assenza ta’ distorsjoni tal-kompetizzjoni msemmija fl-Artikolu 132(1)(f) tad-Direttiva 2006/112 li g?andhom ji?u applikati?

3) Il-fatt li s-servizzi huma pprovdu minn [GIP] lil membri li huma su??etti g?ad-dritt ta’ diversi Stati Membri g?andu effett fuq ir-risposta g?ad-domanda 2?”

Fuq id-domandi preliminari

18 Preliminarjament, g?andu ji?i rrilevat li l-grupp Aviva qieg?ed jikkunsidra t-twaqqif ta’ GIP li l-membri tieg?u jkunu kumpanniji tal-grupp Aviva li je?er?itaw attivit? ekonomika fil-qasam tal-assigurazzjoni u li s-servizzi tieg?u jkunu direttament ne?essarji g?all-e?er?izzju ta’ din l-attivit?.

19 F?dan il-kuntest, id-domandi mag?mula jirrigwardaw l-interpretazzjoni tal-Artikolu 132(1)(f) tad-Direttiva 2006/112, li jipprevedi e?enzjoni g?all-provvista ta’ servizzi mag?mula minn gruppi indipendenti ta’ persuni li je?er?itaw attivit? e?entata jew li g?aliha huma ma g?andhomx il-kwalit? ta’ persuna taxxabbli, sabiex jag?tu lill-membri tag?hom is-servizzi direttament ne?essarji g?all-e?er?izzju ta’ din l-attivit?.

20 Ir-risposta g?al dawn id-domandi te?tie? l-e?ami, minn qabel, tal-kwistjoni dwar jekk din id-dispo?izzjoni tapplikax f?irkustanzi b?al dawk inkwistjoni fil-kaw? a prin? ipali, li jirrigwardaw servizzi mog?tija minn GIP li l-membri tieg?u je?er?itaw attivit? ekonomika fil-qasam tal-assigurazzjoni.

21 Skont ?urisprudenza stabbilita, fil-kuntest tal-pro?edura ta’ kooperazzjoni bejn il-qorti nazzjonali u l-Qorti tal-?ustizzja stabbilita fl-Artikolu 267 TFUE, hija responsabbilt? tal-Qorti tal-?ustizzja li tag?ti lill-qorti nazzjonali l-elementi kollha ta’ interpretazzjoni tad-dritt tal-Unjoni li jistg?u jkunu utli g?as-sentenza tal-kaw? a li tkun qieg?da tisma’, sew jekk il-qorti tar-rinviju g?amlet riferiment jew le meta g?amlet id-domanda tag?ha (sentenza tal?20 ta’ Ottubru 2016, Danqua, C?429/15, EU:C:2016:789, punt 37 u l-?urisprudenza ??itata).

22 F?dawn i?-?irkustanzi, hemm lok li l-qorti tar-rinviju ting?ata wkoll indikazzjonijiet fir-rigward tal-kwistjoni dwar jekk l-Artikolu 132(1)(f) tad-Direttiva 2006/112 huwiex applikabbli g?as-servizzi mog?tija minn GIP li l-membri tieg?u je?er?itaw attivit? ekonomika fil-qasam tal-assigurazzjoni, li huma direttament ne?essarji g?all-e?er?izzju ta’ din l-attivit?.

23 F?dan ir-rigward, g?andu ji?i rrilevat li, il-formulazzjoni ta’ din id-dispo?izzjoni, li tirrigwarda attivit? e?entata tal-membri ta’ GIP, ma tippermettix li ji?i esklu? li din l-e?enzjoni tista’ tkun

applikabbli għas-servizzi ta' GIP li l-membri tiegħu jeżerċitaw attività ekonomika fil-qasam tal-assigurazzjoni, sa fejn l-Artikolu 135(1)(a) ta' din id-direttiva jeżenta l-assigurazzjoni.

24 Madankollu, skont l-urisprudenza stabbilita, għall-interpretazzjoni ta' dispożizzjoni tad-dritt tal-Unjoni għandha tittieged inkunsiderazzjoni mhux biss il-formulazzjoni tagħha, iżda wkoll il-kuntest tagħha u l-għanijiet imfittxija mill-leġiżlazzjoni li tagħmel parti minnha (sentenzi tas-26 ta' April 2012, *Able UK*, C-225/11, EU:C:2012:252, punt 22, u tal-4 ta' April 2017, *Fahimian*, C-544/15, EU:C:2017:255, punt 30 u l-urisprudenza relatata).

25 Fir-rigward tal-kuntest tal-Artikolu 132(1)(f) tad-Direttiva 2006/112, għandu jiġi enfasizzat li din id-dispożizzjoni tinsab fil-Kapitolu 2, intitolat "Eżenzjonijiet għal serwi attivitajiet fl-interess pubbliku", tat-Titolu IX ta' din id-direttiva. Dan it-titolu jindika li l-eżenzjoni prevista fl-imsemmija dispożizzjoni tkopri biss il-GIP li l-membri tiegħu jeżerċitaw attivitajiet fl-interess pubbliku.

26 Din l-interpretazzjoni hija kkonfermata wkoll mill-istruttura tat-Titolu IX tal-imsemmija direttiva, dwar l-"Eżenzjonijiet". Fil-fatt, l-Artikolu 132(1)(f) fid-Direttiva 2006/112 jinsab mhux fil-Kapitolu 1, intitolat "Dispożizzjonijiet ġenerali" ta' dan it-titolu, iżda fil-Kapitolu 2 tiegħu. Barra minn hekk, fl-imsemmi titolu ssir distinzjoni bejn il-Kapitolu 2, intitolat "Eżenzjonijiet għal serwi attivitajiet fl-interess pubbliku" u l-Kapitolu 3, intitolat "Eżenzjonijiet għal attivitajiet oġrajn", liema distinzjoni tindika li r-regoli previsti f'dan il-Kapitolu 2 għal serwi attivitajiet fl-interess pubbliku ma japplikawx għall-attivitajiet l-oġrajn koperti b'dan il-Kapitolu 3.

27 Issa, fl-imsemmi Kapitolu 3 hemm, fl-Artikolu 135(1)(a), eżenzjoni għall-"assigurazzjoni u transazzjonijiet ta' ri-assigurazzjoni". Għaldaqstant mill-istruttura tad-Direttiva 2006/112 jirriżulta li l-eżenzjoni prevista fl-Artikolu 132(1)(f) tad-Direttiva 2006/112 ma tapplikax għall-assigurazzjoni u tranżazzjonijiet ta' riassigurazzjoni u, konsegwentement, li s-servizzi pprovduti minn GIP li l-membri tiegħu huma attivi fil-qasam tal-assigurazzjoni u tar-riassigurazzjoni ma jaqgħux taħt din l-eżenzjoni.

28 F'dak li jirrigwarda l-għan tal-Artikolu 132(1)(f) fid-Direttiva 2006/112, għandha titfakkar il-finalità tad-dispożizzjonijiet kollha tal-Artikolu 132 ta' din id-direttiva, li hija li jeżenta mill-VAT serwi attivitajiet fl-interess pubbliku, bil-għan li jiġu ffaċilitati l-aċċess għal serwi prestazzjonijiet kif ukoll il-provvista ta' serwi beni billi jiġu evitati l-ispejjeż addizzjonali marbuta mal-issuettar tagħhom għall-VAT (sentenza tal-5 ta' Ottubru 2016, *TMD*, C-412/15, EU:C:2016:738, punt 30 u l-urisprudenza relatata).

29 Għaldaqstant, il-provvista ta' servizzi magħmula minn GIP taqas taħt l-eżenzjoni prevista fl-Artikolu 132(1)(f) tad-Direttiva 2006/112, meta din il-provvista ta' servizzi tikkontribwixxi direttament għall-eżerċizzju ta' attivitajiet fl-interess pubbliku msemmija fl-Artikolu 132 ta' din id-direttiva (ara, b'analoġija, is-sentenza tal-5 ta' Ottubru 2016, *TMD*, C-412/15, EU:C:2016:738, punti 31 sa 33).

30 Barra minn hekk, għandu jifakkar li l-kamp ta' applikazzjoni tal-eżenzjonijiet imsemmija fl-Artikolu 132 tad-Direttiva 2006/112 għandu jiġi interpretat b'mod strett, peress li dawn jikkonstitwixxu derogi għall-prinċipju ġenerali li jipprovi li l-VAT hija imposta fuq kull provvista ta' servizzi magħmula b'mod oneruż minn persuna taxxabli (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-5 ta' Ottubru 2016, *TMD*, C-412/15, EU:C:2016:738, punt 34 u l-urisprudenza relatata).

31 Minn dan jirriżulta li provvista ta' servizzi li tikkontribwixxi mhux direttament għall-eżerċizzju ta' attivitajiet fl-interess pubbliku msemmija f'dan l-Artikolu 132, iżda għall-eżerċizzju ta' attivitajiet eżentati oġrajn, b'mod partikolari fl-Artikolu 135 ta' din id-direttiva, ma tistax taqas taħt l-eżenzjoni prevista fl-Artikolu 132(1)(f) tad-Direttiva 2006/112.

32 Minn dan isegwi li l-Artikolu 132(1)(f) tad-Direttiva 2006/112 għandu jiġi interpretat fis-sens li l-eżenzjoni prevista f'din id-dispożizzjoni tkopri biss il-GIP li l-membri tiegħu jeżerċitaw attivitajiet fl-interess pubbliku msemmija f'dan l-artikolu. Għaldaqstant, is-servizzi mogħija minn GIP, li l-membri tiegħu jeżerċitaw attività ekonomika fil-qasam tal-assigurazzjoni li ma tikkostitwixxi tali attività fl-interess pubbliku, ma jgawdux minn din l-eżenzjoni.

33 F'dan ir-rigward, għandu jiġi rrilevat li, kuntrarjament għal dak li għamlet fil-kuntest ta' din il-kawża, il-Qorti tal-Ġustizzja, fis-sentenza tal-20 ta' Novembru 2003, Taksatorringen (C-8/01, EU:C:2003:621), ma qisix il-kwistjoni dwar jekk l-eżenzjoni prevista fl-Artikolu 13A(1)(f) tas-Sitt Direttiva [li jikkorrispondi mal-Artikolu 132(1)(f) tad-Direttiva 2006/112] kinitx limitata għas-servizzi mogħtija minn GIP li l-membri tiegħu kienu jeżerċitaw attivitajiet fl-interess pubbliku.

34 Madankollu, mill-elementi tal-proċess li huma fid-dispożizzjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja jirriżultaw li l-interpretazzjoni tal-eżenzjoni prevista fl-Artikolu 13A(1)(f) tas-Sitt Direttiva li wettqet il-Qorti tal-Ġustizzja fis-sentenza tagħha tal-20 ta' Novembru 2003, Taksatorringen (C-8/01, EU:C:2003:621), wasslet lil 7 Stati Membri sabiex jeżerċitaw il-provvista ta' servizzi magħmula minn GIP ikkostitwiti minn entitajiet b'għal kumpanniji ta' assicurazzjoni.

35 F'dan ir-rigward, għandu madankollu jiġi speċifikat li l-awtoritajiet nazzjonali ma jistgħux jiftu mill-ġdid perijodi fiskali definittivament magħluqa, abbażi tal-Artikolu 132(1)(f) tad-Direttiva 2006/112, kif interpretat fil-punt 32 ta' din is-sentenza (ara, b'analoġija, is-sentenzi tas-6 ta' Ottubru 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, EU:C:2009:615, punt 37, kif ukoll tal-21 ta' Diċembru 2016, Gutiérrez Naranjo et, C-154/15, C-307/15 u C-308/15, EU:C:2016:980, punt 68).

36 Fir-rigward tal-perijodi fiskali li għadhom ma humiex definittivament magħluqa, għandu jifhem li, skont l-urisprudenza stabbilita, direttiva ma tistax, minnha stess, toqloq obbligi fil-konfront ta' individwu u ma tistax għalhekk tiġi invokata b'għala tali kontra tiegħu (ara, b'mod partikolari, is-sentenza tad-19 ta' April 2016, DI, C-441/14, EU:C:2016:278, punt 30 u l-urisprudenza oħra). Għaldaqstant, l-awtoritajiet nazzjonali ma jistgħux jinvokaw l-Artikolu 132(1)(f) tad-Direttiva 2006/112, kif interpretat fil-punt 32 ta' din is-sentenza, sabiex jirrifjutaw din l-eżenzjoni għall-GIP ikkostitwit minn kumpanniji ta' assicurazzjoni u, għaldaqstant, sabiex jirrifjutaw li jeżerċitaw mill-VAT il-provvista ta' servizzi magħmula minn dawn il-GIP.

37 Barra minn hekk, l-obbligu, għall-qorti nazzjonali, li tagħmel riferiment għall-kontenut ta' direttiva meta tinterspreta u tapplika r-regoli rilevanti tad-dritt intern hija limitata mill-prinċipji ġenerali tad-dritt, b'mod partikolari mill-prinċipji ta' qereżza legali kif ukoll ta' nuqqas ta' retroattività, u hija ma tistax isservi ta' bażi għal interpretazzjoni *contra legem* tad-dritt intern (sentenza tal-15 ta' April 2008, Impact, C-268/06, EU:C:2008:223, punt 100).

38 Għaldaqstant, l-interpretazzjoni li l-qorti nazzjonali għandha tagħti lir-regoli rilevanti tad-dritt nazzjonali li jimplementaw l-Artikolu 132(1)(f) tad-Direttiva 2006/112 għandha tosserva l-prinċipji ġenerali tad-dritt tal-Unjoni, b'mod partikolari l-prinċipju ta' qereżza legali.

39 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet preċedenti, ma hemmx lok li tingħata risposta għall-ewwel sat-tielet domanda.

40 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet preċedenti kollha, ir-risposta għat-talba għal deċiżjoni preliminari għandha tkun li l-Artikolu 132(1)(f) tad-Direttiva 2006/112 għandu jiġi interpretat fis-sens li l-eżenzjoni prevista f'din id-dispożizzjoni tkopri biss il-GIP li l-membri tiegħu jeżerċitaw attività fl-interess pubbliku msemmija fl-Artikolu 132 ta' din id-direttiva u li, għaldaqstant, is-servizzi mogħtija minn GIP, li l-membri tiegħu jeżerċitaw attività ekonomika fil-qasam tal-assigurazzjoni li

ma tikkostitwixxix tali a ttività fl-interess pubbliku, ma jgawdux minn din l-e?enzjoni.

Fuq l-ispejje?

41 Peress li l-pro?edura g?andha, fir-rigward tal-partijiet fil-kaw?a prin?ipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tidde?iedi fuq l-ispejje?. L-ispejje? sostnuti g?as-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-?ustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistg?ux jit?allsu lura.

G?al dawn il-motivi, Il-Qorti tal-?ustizzja (Ir-Raba' Awla) taqta' u tidde?iedi:

L-Artikolu 132(1)(f) tad-Direttiva tal-Kunsill 2006/112/KE, tat?28 ta' Novembru 2006, dwar is-sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur mi?jud, g?andu ji?i interpretat fis-sens li l-e?enzjoni prevista f'din id-dispo?izzjoni tkopri biss il-gruppi indipendenti ta' persuni li l-membri tag?hom je?er?itaw attività fl-interess pubbliku msemmija fl-Artikolu 132 ta' din id-direttiva u li, g?aldaqstant, is-servizzi mog?tija minn gruppi indipendenti ta' persuni, li l-membri tag?hom je?er?itaw attività ekonomika fil-qasam tal-assigurazzjoni li ma tikkostitwixxix tali attività fl-interess pubbliku, ma jgawdux minn din l-e?enzjoni.

Firem

* Lingwa tal-kaw?a: il-Pollakk.